

Mitä asiakastietolain mukaiseen Kanta-liittymisvelvoitteeseen sisältyy? Mitä uutta on tulossa?

ATK- päivät 24.5.2023

Jaana Nissilä, liiketoiminnan asiantuntija Kela, Kanta-palvelut

Kan
ta

Esityksen sisältö

1. Mitä tietoa Kannasta jo nyt löytyy ja miltä näyttää käyttöönottojen tilanne?
2. Liittymisvelvoite ja toimijoiden vastuut
3. Liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava järjestelmä, mitä uutta on tulossa?
4. Liittymismallit ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto- palvelun käyttöönotto
5. Kanta-palvelujen koulutukset ja tilaisuudet

Mitä tietoa Kannasta jo nyt löytyy ja miltä näyttää käyttöönottojen tilanne?

Mitä tietoa Kannasta löytyy?

Potilastiedon arkisto

- Terveydenhuollon potilastiedot, mm.
  - kertomustekstit
  - tutkimusten tiedot
  - todistukset ja lausunnot

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto

- Sosiaalihuollon asiakastiedot, mm.
  - asiakaskertomukset
  - sosiaalihuollon päätökset
  - palvelutarpeen arvioinnit ja asiakassuunnitelmat

Reseptipalvelu

- Reseptien toimitustiedot apteekeista
- Reseptien uusimispyynnöt
- Reseptien korjaukset ja mitätöinnit
- Apteekkien reseptien toimitusvaraukset
- Ulkomailla tehdyt reseptien toimitukset

OmaKanta

- Terveystiedot ja reseptit
- Syksyllä 2023 myös sosiaalihuollon tiedot vaiheittain
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovutusluvut ja kiellot
- Tietojen luovutusten lokitiedot
- Toisen puolesta asiointi
- Elinluovutus- ja hoitotahto
- Hyvinvointitietoihin itse tallennettu tieto

Tahdonilmaisupalvelu

- Kanta-informointi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovutusluvut
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovutuskiekkot
- Elinluovutus- ja hoitotahto

Muita Kanta-palveluja

- Lääketietokanta
- Omätietovaranto
- Kuva-aineistojen arkisto
- Kysely- ja välityspalvelu
- Tiedonhallintapalvelu

www.kanta.fi/ammattilaiset/palvelut-ja-kaytto

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönottojen tilanne 15.5.2023

- 1.1.2023 kaikki hyvinvointialueet (pl. Keski-Uudenmaan hva) ovat liittyneitä arkiston käyttäjiksi.
- Hyvinvointialueet ottavat käyttöön kaikki ne Kanta-palvelut, jotka alueen nykyisissä kunnissa on ollut käytössä.
- Tällä hetkellä yhdelläkään hyvinvointialueella tai yksityisellä palvelutuottajalla ei ole käytössään liittymisveloitteen mukaista asiakastietojärjestelmää.

*Tieto yksityisten organisaatioiden määrästä on Valveri-rekisteristä 4/2023

Liittymisvelvoite ja toimijoiden vastuut

Liittymis- ja arkistointivelvoite Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto- palvelun käyttäjäksi

Liittymis- ja arkistointivelvoite

Palvelunantajan on liityttävä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi.

Yksityisen palvelunantajan on liityttävä, jos sillä on käytössään asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn tarkoitettu tietojärjestelmä.

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 7 §](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen... 703/2023 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX® 67 §](#)

Liittymisen jälkeen tallennettava asiakirjojen alkuperäiskappaleet arkistopalveluun.

Voidaan tallentaa myös ennen liittymistä syntyneet asiakirjat.

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 8 §](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen... 703/2023 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX® 69 §](#)

[Määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista](#)

Sosiaalihuollon asiakastiedot Kantaan

Julkisen sosiaalihuollon palvelunantajan ja sen lukuun palveluja antavan yksityisen palveluntuottajan on tallennettava sosiaalipalveluissa syntyvät asiakasasiakirjat Kantaan viimeistään:

1.9.2024 alkaen lapsiperheiden, työikäisten ja iäkkäiden palvelutehtävien asiakirjat

1.3.2025 alkaen lastensuojelun palvelutehtävän asiakirjat ja opiskeluhuollon kuraattoripalvelun asiakirjat

1.9.2025 alkaen vammaispalvelujen palvelutehtävän asiakirjat

1.3.2026 alkaen päihdehuollon palvelutehtävän asiakirjat

1.9.2026 alkaen perheoikeudellisten palvelujen palvelutehtävän asiakirjat

Yksityisesti annettavissa sosiaalipalveluissa viimeistään:

- 1) 1.1.2026 lapsiperheiden, työikäisten, iäkkäiden ja vammaispalvelujen palvelutehtävän asiakirjat
- 2) 1.3.2026 päihdehuollon palvelutehtävän asiakirjat.

Mahdollisten video- ja äänitallenteiden tallentaminen viimeistään 1.10.2029.

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen... 703/2023 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

[Määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista \(THL\)](#)

Mistä kukin toimija vastaa?

Sote-organisaatio

- käytössä sertifioitu liittymisveloitteen täyttävä asiakastietojärjestelmä
- vastaa palvelun käyttöönotosta ja käyttöönottoprosessin toteuttamisesta
- käyttöönotto sote-organisaatiossa tulee suunnitella yhteistyössä tietojärjestelmätoimittajan kanssa

Tietojärjestelmätoimittaja

- vastaa siitä, että tietojärjestelmä on Kanta-yhteensopiva
- vastaa, että järjestelmä on sertifioitu käyttötarkoituksen mukaisesti
- toteutettu voimassaolevien vaatimusten mukaisesti (toiminnot ja tietosisällöt)

Valvira

- valvoo ja edistää tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuutta
- virasto voi tarvittaessa kieltää tietojärjestelmän käytön, kunnes puutteet on korjattu
- voi tarvittaessa asettaa uhkasakon

Kela

- Kela voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä Kanta-palveluihin, jos niihin liitetty tietojärjestelmä tai sen käyttäjätaho vaarantaa Kannan asianmukaisen toiminnan

HUOM! Potilastietojärjestelmällä ei voi liittyä/käyttää Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoa!

Liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava järjestelmä, mitä uutta on tulossa?

Asiakasasiakirjojen tallennus asiakasrekisteriin	Asiakasasiakirjojen haku omasta rekisteristä
Asiakirjojen metatietojen toteuttaminen	Asiakirjojen allekirjoittaminen järjestelmäallekirjoituksella
Asiakasasiakirjojen käyttöoikeuksien toteuttaminen palvelutehtävittäin	Asioiden avaaminen ja päättäminen (asia-asiakirja)
Asiakkuuden hallinnan toteuttaminen ml. asiayhteyden todentaminen (asiakkuusasiakirja)	Asiakirjojen haut arkistosta asiakirjojen metatietojen perusteella
Asiakastiedon koosteen haku ja käsittely	Käyttölokien ja käyttöoikeuksien hallinta
Ammattihenkilön kirjautuminen varmenteella	Järjestelmäallekirjoitus

1. vaiheen järjestelmä

Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus	Asiakasasiakirjojen rakenteinen tallennusmuoto (JSON + XHTML)
Asiakaskertomusmerkinnät (rakenteinen)	Rekisterinkäyttöoikeus
Yhteinen asia (esim. perhe asiakkaana)	
Turvakiellon alaisten tietojen käsittely	
Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely	
Asiakastiedon koosteen rikastettu versio	

2. vaiheen järjestelmä

Asiakasasiakirjojen tallennus rakenteisessa muodossa palvelutehtävittäin
Asiakirjojen haku ja luovutus toisen palvelunantajan rekisteristä
Kieltojen käsittely
Asiakkaan informointi
Luovutusluvan käsittely
Luovutusten seuranta

Liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava järjestelmä

Mikä muuttuu viimeistään 1.9.2024?

Liittymismallit ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto- palvelun käyttöönotto

Liittymismallit

Suoraliittyminen julkisille & yksityisille palvelunantajille

- Liitytään omalla käytössä olevalla asiakasjärjestelmällä
- Voi olla eri tietojärjestelmä kuin hyvinvointialueen käytössä oleva tietojärjestelmä
- **Käytössä pitää olla rekisterinkäyttöoikeus – toiminnallisuus.**

Yhteisliittymismalli yksityisille palvelunantajille

- Yksityinen palvelunantaja käyttää jonkun toisen yksityisen palvelunantajan ”vuokralaisena” toisen palvelunantajan tietojärjestelmää
- Voi olla eri tietojärjestelmä kuin hyvinvointialueen käytössä oleva tietojärjestelmä
- **Käytössä pitää olla rekisterinkäyttöoikeus – toiminnallisuus.**

Rinnakkaisliittymismalli yksityisille palvelunantajille

- Yksityinen palvelunantaja tekee oman Kanta-liittymisen, jossa käyttää julkisen palvelunjärjestäjän asiakastietojärjestelmää
- Palvelunjärjestäjä päättää siitä tarjoavatko he omaa asiakastietojärjestelmäänsä yksityisten palvelunantajien käyttöön.
- Julkisen palvelunjärjestäjän asiakastietojärjestelmään pitää olla toteutettuna [rinnakkaisliittymisen vaatimukset](#)
- **Julkisen palvelunjärjestäjän asiakastietojärjestelmään pitää olla toteutettuna rekisterinkäyttöoikeus – toiminnallisuuksista sekä palvelunjärjestäjän että –tuottajan roolit**

[Lue lisää: Kanta.fi -> Liittymismallit](#)

Käyttöönotto

- Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönottoprosessin aikana palvelunantaja
  - [suorittaa valmistelevat tehtävät](#)
  - [ilmoittautuu käyttöönnottoon](#)
  - [osallistuu käyttöönoton tukitilaisuuksiin ja tutustuu koulutusmateriaaleihin](#)
  - [suorittaa käyttöönottoprosessiin kuuluvat tehtävät](#)
  - varmistaa, että sen käytössä oleva asiakastietojärjestelmä on yhteensopiva Kannan kanssa
    - [Tietojärjestelmien rekisteristä näet Kanta-yhteensopivat asiakastietojärjestelmät \(valvira.fi\)](#)
    - [Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston yhteistestauksen tilanne](#)
  - [tekee hallinnolliset toimenpiteet Kanta Ekstranetissä](#)
  - [tekee käyttöönottokokeen](#)
- Aloittaa palvelun käytön vuoden sisällä käyttöönottoon ilmoittautumisesta.

Kanta-palvelujen koulutukset ja tilaisuudet

19.5.2023

Kanta+

Kanta-palvelujen koulutukset ja tilaisuudet

Kanta Kansalaiset **Sote-ammattilaiset** Järjestelmäkehittäjät Kirjaudu Ekstranetiin Suomi

Etusivu Palvelut ja käyttö Käyttöönnotot Asiakkuus ja tuki Ajankohtaista Tietoa ja hyödyt Hae

Sote-ammattilaiset > Asiakkuus ja tuki > Koulutukset ja tilaisuudet

Koulutukset ja tilaisuudet

Kanta kouluttaa on Kanta-palvelujen koulutuskokonaisuus sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille ja apteekkeille. Koulutusten tavoitteena on tarjota ammattilaisille tietoa Kanta-palveluista ja kansallisesti yhtenäisistä toimintamalleista – joustavasti verkossa.

ASIAKKUUS JA TUKI

- Asiakkuus +
- Häiriötilanneohje
- Toiminta tietoturvaloukkausepäilyssä
- Koulutukset ja tilaisuudet -**
- Tulevat koulutukset ja tilaisuudet
- Kanta-verkkokoulut
- Kanta-infot
- Käyttöönottojen ohjaustunnit
- Sosiaalihuollon koulutukset
- Terveydenhuollon koulutukset
- Muutostilanteet +
- Tekniset yhteydet +

Tulevat koulutukset ja tilaisuudet

Kootusti kaikki tulevat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä apteekkien ammattilaisille suunnatut Kanta-koulutukset.

Kanta-verkkokoulut

Verkkokouluja Kanta-palveluista ja uusista toiminnallisuuksista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä apteekkien ammattilaisille.

Kanta-infot

Infotilaisuuksissa kerrotaan käyttöön otettavista Kanta-palveluista ja kehittämisen painopisteistä. Infoja järjestetään neljä kertaa vuodessa.

Käyttöönottojen ohjaustunnit

Kanta-palvelujen käyttööntajille suunnatut tilaisuudet ja koulutusmateriaalit.

Sosiaalihuollon koulutukset

Kanta-koulutuksia ja koulutusmateriaaleja sosiaalihuollon ammattilaisille.

Terveydenhuollon koulutukset

Kanta-koulutuksia ja koulutusmateriaaleja terveydenhuollon ja apteekkien ammattilaisille.

[Kanta-palvelujen käsikirja](#)
[sosiaalihuollon toimijoille](#)

[Kanta-koulutukset ja tilaisuudet - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)

17

Kela, Kanta-palvelut

19.5.2023

Kanta

Kanta-koulutukset

- Organisaatiot Kanta-valmiuteen koulutustallenteet ([linkki](#))
- Kanta-arkistonhoitajan käyttöliittymän koulutustallenteet ([linkki](#))
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovutustenhallinta –verkkokoulu ([linkki](#))
  - Verkkokoulu on julkaistu sekä suomeksi että ruotsiksi
- Sosiaalihuollon toimintatapakoulutukset
  - Myös sosiaalihuollon toimintatapakoulutuksista tulossa vuoden 2023 aikana verkkokouluun sisältöä

Kanta-koulutukset toteutetaan yhteistyössä mm. THL ja DVV kanssa

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovuttaminen –verkkokoulu

Verkkokoulu on julkaistu myös ruotsiksi.

- Kanta-verkkokoulussa
[Kanta-verkkokoulut - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)
- Sisältö tuotettu THL:n ja Kelan yhteistyönä
- Kohderyhmä
  - sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset
  - opiskelijat
- Tarkoitus
  - Verkkokoulussa voi perehtyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen Kanta-luovuttamiseen liittyviin peruskäsitteisiin ja toimintatapoihin.
- Sisältö
  - **Yhteiset osiot**, jotka on tarkoitettu kaikille verkkokoulun suorittajille
  - **Toimialakohtaiset osiot**, joista valitaan oman osaamisen kannalta tarkoituksenmukaiset

Sosiaalihuollon käyttöönottojen ja käytön laajennuksen ohjaustunnit vuonna 2023

Yksityiset palvelunantajat

Kanta-palvelujen käyttöönottoon valmistautuminen ja käytön laajentaminen.

- Tilaisuuden tarkoituksena on tukea yksityisiä sosiaalihuollon palveluntuottajia Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto-palvelun käyttöönottoon valmistautumisessa ja käytön laajentamisessa.
- **Tilaisuus järjestetään parittomina viikkoina tiistaisin klo 13.00-13.30 Teamsin välityksellä.**
- Säännöllisesti toistuva viikonpäivä
- Ei ilmoittautumista, etäyhteyslinkki [Kanta.fi-sivuilta](https://kanta.fi)
- Matalankynnyksen tilaisuus
- Kysymyksiä voi laittaa etukäteen, kanta@kanta.fi
- Ei infomuotoista sisältöä, vaan keskustelutila

Hyvinvointialueet

Pääpainona Kanta-palvelujen käytön laajentaminen alueellisesti ja toiminnallisesti.

- Tilaisuuden tarkoituksena on tukea yksityisiä hyvinvointialueita Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto-palvelun käytön laajentamisessa.
- **Tilaisuus järjestetään joka kuukauden viimeinen maanantai klo 12.00-13.00 Teamsin välityksellä.**
- Säännöllisesti toistuva viikonpäivä
- Ei ilmoittautumista, etäyhteyslinkki [Kanta.fi-sivuilta](https://kanta.fi)
- Matalankynnyksen tilaisuus
- Kysymyksiä voi laittaa etukäteen, kanta@kanta.fi
- Ei infomuotoista sisältöä, vaan keskustelutila

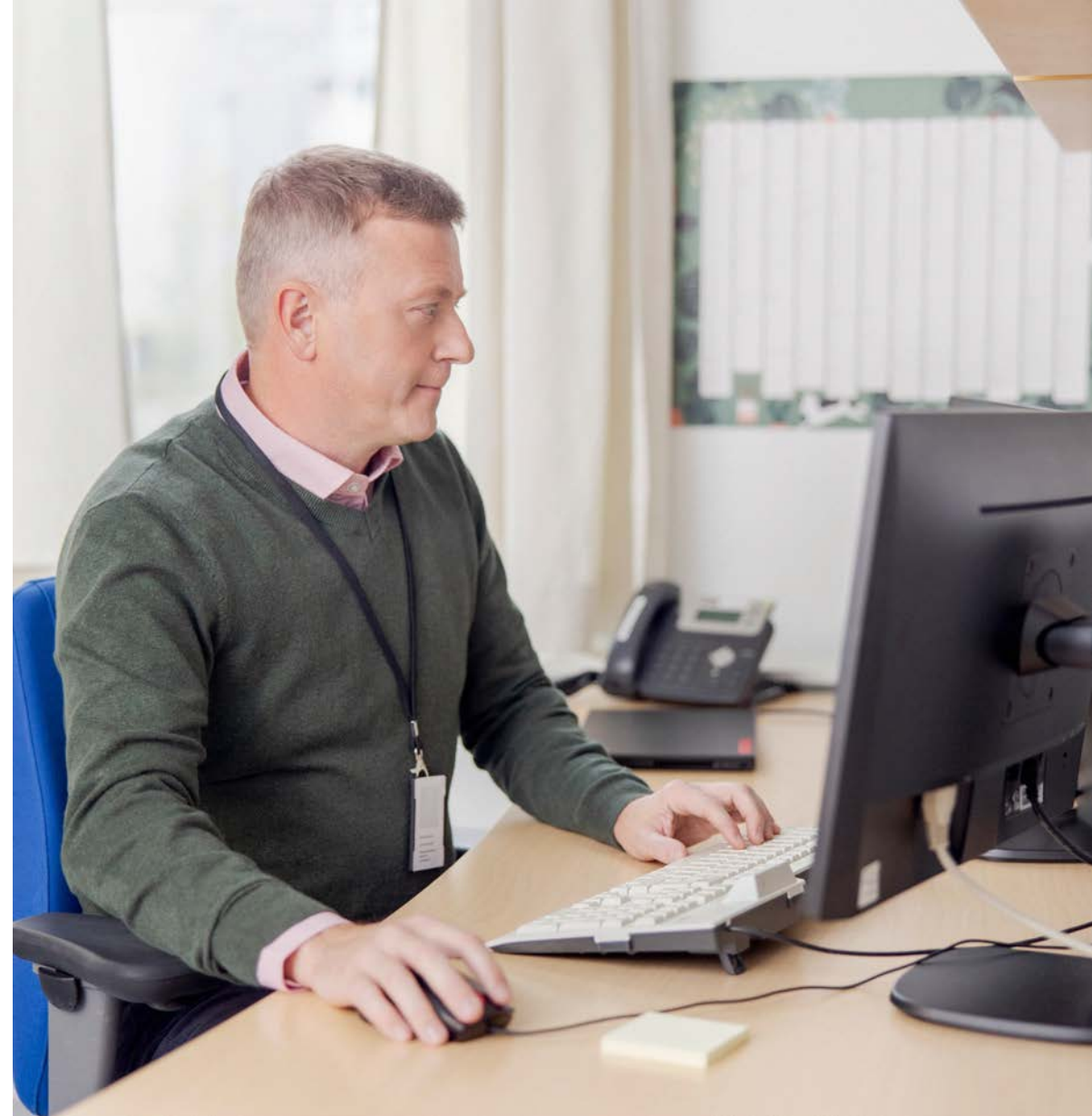
Tulevia tilaisuuksia

- ❖ [Kaikki tulevat Kanta-koulutukset ja tilaisuudet](#)
- ❖ [Kanta-info: Kehittämisen näkymät 8.6.2023](#)
- ❖ [Sosiaalihuollon Kanta-foorumit syksyllä 2023](#)

- ❖ THL järjestää tukea sosiaalihuollon rakenteiseen kirjaamiseen
  - ❖ [Sosiaalihuollon rakenteisen kirjaamisen tukitilaisuudet vuonna 2023 - Uutinen – THL](#)

- ❖ [Kansa-koulu 5 –hanke on avannut haun kirjaamisasiantuntijavalmennukseen yksityisille organisaatioille.](#)
  - ❖ Haku on avoinna 2.-31.5.2023.

Nyt on aika toimia!

- Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönoton valmistelu kannattaa aloittaa nyt
- Se tuo mukanaan uusia vaatimuksia
  - käytössä oleviin asiakastietojärjestelmiin,
  - kirjaamiseen ja
  - toimintatapoihin
- Olettehan yhteydessä valmistelussa tärkeisiin yhteistyötahoihin
  - tietojärjestelmätoimittajaasi sekä
  - hyvinvointialueelle, jolle tuotatte sosiaalipalveluja

Hyödyllisiä sähköpostiosoitteita

- kanta@kanta.fi
  - Kanta-palveluiden käyttöä tai käyttöönottoa, koulutuksia sekä asiakastestipalvelua koskevat kysymykset
- kantakehitys@kanta.fi
  - IT-määrittelyt, ohjelmistokehitys, ilmoittautuminen kyselytuntien jakelulistaan, kyselytunneille lähetettävät kysymykset
- yhteistestaus@kanta.fi
  - Yhteistestaukseen ilmoittautuminen ja yhteistestaukseen liittyvät kysymykset
- sotetiedonhallinta@thl.fi
  - Sosiaalihuollon asiakastieto- tai palvelutuotannon toiminnallisia määrittelyjä, terminologiaa, käyttöoikeuksia, kirjaamista tai asianhallintaa koskevat kysymykset
- koodistopalvelu@thl.fi
  - Koodistopalvelutoimintaa ja koodistopalvelinta koskevat kysymykset, esim. Sote-organisaatiorekisteri

Kanta

Kiitos!

Jaana Nissilä
Liiketoiminnan asiantuntija
Kela, Kanta-palvelut

Olemme myös somessa

  @kantapalvelut